

SITAR

2 **Predsednik KS Stražišče**

Investicije po 8. členu: od tehnološke posodobitve do ohranjanja dediščine... Ceste: pereča tema, ki ostaja brez pravega odziva MO Kranj...

4 **PR KUMERDAJ**

Na Kumerdejevi kmetiji ali Stražiškem dvorcu, kot se je v davni preteklosti imenovala kmetija (huba), se je od leta 1653 izmenjalo trinajst lastnikov ...

7 **Stražiški kulturni utrip**

Obeta se nova pestra kulturna sezona 2026/2027, ki bo tudi tokrat povezala glasbo, gledališče in humor. Glasbena otvoritev 1. oktobra ...

8 **PGD Stražišče**

10. oktobra vabimo na dan odprtih vrat, ki je tradicionalno namenjen ozaveščanju o požarni varnosti. Pridite, spoznajte naše delo ...

SPOŠTOVANE STRAŠANKE IN STRAŠANI!

Jure Šprajc

Jure Šprajc,
predsednik KS Stražišče

INVESTICIJE PO 8. ČLENU: OD TEHNOLOŠKE POSODOBITVE DO OHRANJANJA DEDIŠČINE

Konec avgusta smo v okviru 8. člena, ki krajevni skupnosti omogoča izvedbo investicij s sredstvi Mestne občine Kranj, izpeljali pomembno posodobitev v Šmartinskem domu. Tam smo zamenjali dotrajane, potratne reflektorje, ki so jih prehiteli čas, tehnologija in potrebe uporabnikov. Nadomestili smo jih z najsodobnejšimi LED-reflektorji, ki jih je mogoče upravljati prek novih tehnologij, kar omogoča boljšo kakovost svetlobe, manjšo porabo energije in večjo prilagodljivost pri izvedbi dogodkov.

Pobuda za to investicijo je prišla neposredno od uporabnikov doma, ki so opozorili, da so stara svetila postala neuporabna. S posodobitvijo smo zagotovili boljšo tehnično podporo vsem, ki v kraju skrbijo za kulturno-umetniške prireditve, med katerimi ima osrednjo vlogo KUD Pridiprav. Tudi v sezoni 2026/2027 bodo pripravili abonma z osmimi prireditvami, ki so že vrsto let pomemben del stražiškega kulturnega utripa. Drugi del sredstev iz 8. člena smo namenili **popisu starih hišnih imen v Stražišču**, kar je dragocen prispevek k ohranjanju lokalne zgodovine in identitete kraja. Preostanek sredstev je bil namenjen **postavitvi štirih novih klopi** na različnih lokacijah, kjer se krajani radi ustavijo, spočijejo ali preprosto poklepetajo.

CESTE: PEREČA TEMA, KI OSTAJA BREZ PRAVEGA ODZIVA

Med najzahtevnejšimi temami v naši skupnosti ostajajo **obnove cest**, ki jih izvaja Mestna občina Kranj. Žal tudi letos nismo bili uslišani glede predloga, da bi se ulice prenavljale **sekcijsko in celovito**, kar pomeni s hkratno menjavo vseh ključnih inštalacij:

vodovoda, meteorne in kanalizacijske vode, elektrike ter internetnih povezav. Takšna prenova bi bila dolgoročno bolj smiselna, varna in ekonomična, a naša pobuda ni bila sprejeta. Prav tako ni bilo posluha za opozorilo, da sta **Delavska in Škofjeloška cesta** manj nujni za prenavo kot nekatere druge ulice v Stražišču. **Trojarjeva in Šempetrska ulica** sta že **12 let** med najbolj izpostavljenimi, saj imajo krajani ob vsakem večjem nalivu **vodo v kleteh**. To je težava, ki jo v KS Stražišče vztrajno izpostavljamo, a kljub temu ostaja nerešena.

V izjemno slabem stanju so tudi **Bavdkova, Pševska, Medetova, Jenejeva in Matajčeva ulica**. Vse naštetje bi bilo mogoče prenoviti za ceno nadhoda pri pokopališču v Kranju, ki je stal 3,4 milijona evrov. Ob tem velja poudariti, da je nadhod postavljen le 200 metrov od že obstoječega prehoda za pešce, ki je bil že prej namenjen sprehajalcem in pešcem. Kljub temu je bila izbrana investicija, ki po naši oceni ne odraža dejanskih potreb krajanov.

Jesenski čas nas tako znova postavlja pred naloge, ki jih opravljamo z odgovornostjo do kraja in ljudi, ki tu živijo. Nekatere investicije smo uspešno izpeljali, druge pobude še čakajo na posluh in razumevanje.

VSEM UČENCEM ŽELIM USPEŠEN ZAČETEK ŠOLSKEGA LETA, VOZNIKOM PA PREVIDNO VOŽNJO V NAŠEM KRAJU!

RIBNIK STRAŽIŠČE

Jože Galjot

Ribnik Stražišče je nastal kot posledica izkopa glin za izdelavo zidakov oziroma opeke. V bližini glinokopa je stala opekarna, ki smo jo domačini imenovali Cegelnica. Po njenem zaprtju se je jezero začelo počasi zaraščati.

Nekoč je bilo ob ribniku tudi manjše ograjeno jezero, v katerem so lovci gojili race mlakarice. Po letu 2009 je Ribiška družina Kranj ribnik očistila zarasti, uredila obalo in omogočila dostop tudi osebam z invalidnostjo. Tako je ribnik postal priljubljena točka ribičev, sprehajalcev in ljubiteljev narave (naslovnica). Pozimi, ko vremenske razmere dopuščajo, pa tudi drsalcev.

V ribniku živijo krapji, ščuke, smuči, linji, rdečeperke pa tudi več vrst žab in pupkov. Če v plitvini opazite drobne ribice, ki branijo svoje lijakaste jamice, gre za sončne ostrize. So zelo lepe ribe, žal pa spadajo med invazivne vrste, saj ogrožajo avtohtone ribe z uničevanjem njihovih iker.

V ribniku so ribiči že ujeli krape, težje od desetih kilogramov, in ščuke, daljše od enega metra. Zato lahko z nekaj znanja, potrpežljivosti in kančkom sreče skoraj vsakdo doživi lep ribiški ulov.

Tudi sam se večkrat odpravim na ribnik. Vstanem zgodaj, še pred sončnim vzhodom. Ko pridem do vode, najprej postavim

stojalo za palice, nato pripravim vabo iz krila, konoplje, briketov in drobtin. V krmilnik stisnem pripravljeno mešanico, na las za trnkom pa namestim osem milimetrov velik briket. Najraje vržem v bližino vej ob obali, napnem laks, da se vrh palice rahlo upogne, palico odložim na stojalo in potrpežljivo čakam. Takšen način ribolova se imenuje feeder.

Spokojnost, tišina in pogled na gladino človeka pomirjajo. Iz grmovja se oglasi ptica, v trstju nekaj zašumi ali glasno pljuske. Verjetno je na lovu ščuka. Kdor ima rad naravo, bo tukaj našel svoj mir.

Potem pa se nenadoma vrh palice močno upogne. Hitro zgrabim palico, zategnem in vem – imam ga! Sledi nekaj napetih trenutkov. Ribice ne smem pustiti v veje, zato jo hitro odmaknem na odprto vodo. Po kratki, a zanimivi borbi je krap že v podmetalki. Previdno ga odpnem, stojam in spustim nazaj v njegovo vodno kraljestvo.

Ribnik Stražišče je tudi odlična izbira za ribolov z otroki. Mladinci, včlanjeni v Ribiško družino Kranj, lahko ob soglasju staršev oziroma skrbnikov lovijo tudi samostojno, brez mentorja.

Dober prijem!

PR KUMERDAJ: SOŽITJE GENERACIJ ZA TRAJNOST KMETIJE

Mira Šilar

Večgeneracijsko življenje je pogosto opisano kot prostor, v katerem se srečujejo različne navade, pričakovanja in značaji. A pri Rozmanovih in Kozjekovih na Kumerdajevi domačiji stereotip o tem, da »mladi in stari niso za skupaj«, preprosto ne zdrži. Na njihovi domačiji se generacije ne le dopolnjujejo, temveč ustvarjajo okolje, kjer se znanje, izkušnje in dobra volja pretakajo od enega do drugega.

Pr Kumerdaj oziroma na *Kumerdejevi kmetiji* ali *Stražiškem dvorcu*, kot se je v davni preteklosti imenovala kmetija (huba), se je od leta 1653 izmenjalo trinajst lastnikov. Najpomembnejši so bili Crobathi, ki so na kmetiji živeli več kot sto let, a se njihovo ime na hiši ni obdržalo. Crobathova vdova se je namreč leta 1776 vnovič poročila. Njen novi mož Peter Kumerdej je bil po pripovedovanju vaščanov »faliran študent«, a kljub temu zelo pripraven in v veliko pomoč vaščanom pri reševanju pravnih zagat. Zato so vaščani v spomin nanj domačiji rekli *Pr Kumerdej*. Ime se je ohranilo do danes, čeprav je za Kumerdajevo kmetijo značilno, da se je največkrat dedovala po ženski liniji, kar pomeni, da so se večkrat v zgodovini spreminjali priimki lastnikov. Kdaj in zakaj se je Kumerdejev 'e' spremenil v 'a' – torej Kumerdaj –, pa žal ni znano.

V novejši zgodovini sta kmetijo zaznamovala Franc Rozman, ki se je na Kumerdajevo kmetijo priženil s Koroščeve kmetije, in njegov sin Brane. Franc je bil napreden gospodar, zbiralec starin in numizmatik, hkrati pa oče, ki je znal prisluhniti obema

otrokoma, sinu Branetu in hčerki Mojci, ter jima ob zadolžitvah na kmetiji pustiti prostor za ples in šport. Njegova žena Vida je bila delovna in klena kmečka žena ter razumevajoča tašča, ki je sprejela sinovo ženo Nušo in jo uvedla v večšine kmečkega dela.

Želja po skupnem ustvarjanju, spoštovanje in nujna kmečka trma so obrodili sadove. Nuša in Brane sta ob rednih zaposlitvah in treh hčerkah, Ani, Barbari ter Mancij, staršem vztrajno pomagala posodabljati kmetijsko mehanizacijo in vzdrževati ter dograjevati kmetijo. Leta 1998 sta jo prevzela v upravljanje in jo do danes ohranila urejeno, cvetočo ter polno življenja.

Izkušnje se torej uspešno prenašajo iz generacije v generacijo. Nuša in Brane sta zadovoljna, da se je v družino priženil Miha, ki ima smisel ter veselje do dela na kmetiji. Odkar je pri hiši zet, na domačiji velja nepisano pravilo, da moški prevzemajo skrb za hlev, traktorje in delo na polju, ženske pa skrbijo za otroke, domačijo, gospodinjska dela, vrt ter po svojih močeh sodelujejo pri drugih kmečkih opravilih. Razporeditev nalog se včasih prilagodi trenutnim okoliščinam, kar ponazarja prigoda iz lanskega leta, ko je Nuša sedla na traktor in se odpeljala na njivo, vnuki pa so presenečeno obstali: »Mama, a ti tudi znaš voziti traktor?«

Miha ob pomoči žene Barbare in vseh treh sinov Voranca, Janka ter Matije s svežimi idejami prevzema in nadgrajuje dosedanje delo ter dosežke na domačiji. Vnuk Janko na polju že skrbi za svoje pridelke, kumare in buče, ki jih prodaja na stražiški tržnici. Sicer pa se Kumerdajevi ukvarjajo z rejo govejih pitancev, s čebelarstvom, pridelavo krompirja, oljnih buč, ajde in krme za govedo. Pridelki kmetije, od krompirja, bučnega olja, medu, ajdove moke in drugega, so na voljo na domačiji in vsak drugi petek v mesecu na stražiški tržnici. Pred vhodom na kmetijo pa stoji ličen samopostrežni voziček, obložen s krompirjem, česnom in z bučami.

Družina se o delu dogovarja in usklajuje pri vsakodnevnih skupnih kosilih, pri katerih se prepletajo načrti ter izkušnje. V prispevku in na fotografijah se zrcali tisto, kar je najdragocenejše: spoštovanje, sodelovanje, tudi potrpljenje, predvsem pa razumevanje, da raznolikost ni ovira, temveč pogoj za napredek. Kljub vsakodnevnim delovnim obveznostim, ki jih imajo na kmetiji in mladi v službi, si zato obe generaciji lahko vzameta čas za dopust in svoje ljubiteljske aktivnosti. Nuša in Brane rada kolesarita, smučata, že več kot dve desetletji tudi plešeta v Renesančni plesni skupini Lonca. Vrsto let so v Lonci plesale

tudi vse tri hčerke. Sedaj sta Barbara in Miha aktivna v folklorni skupini Ozara. Tudi njuni trije sinovi že plešejo, vključeni pa so tudi v raznovrstne športne in druge aktivnosti.

Pri Kumerdajevih poudarjajo, da je za sožitje v družini ključno prisluhniti drug drugemu in sodelovati pri delu ter organizaciji vsakdanjih opravil. Hkrati izpostavljajo, da razširjena družina deluje najbolje, ko imata starejša generacija in mlada družina znotraj domačije vsaka svoje stanovanje, kamor se lahko po celodnevem skupnem delu umaknejo ter zaživijo in se sprostijo vsak na svoj način. Predvsem pa spoštujejo nedeljo, ki je pri Kumerdajevih Gospodov dan, že tradicionalno namenjena maši, sprostitvi, počitku, izletom in druženju s sorodniki ter prijatelji.

Prav takšna premišljena ureditev skupnega življenja dokazuje, da je sožitje generacij ne le mogoče, temveč je tudi temelj trajnostnega razvoja kmetije. Kmetij je v Stražišču vse manj,

delo je naporno, preživetje še obstoječih domačij – in s tem lokalne samooskrbe – pa je odvisno od številnih dejavnikov: od podnebnih sprememb (prispevek je nastajal v času izjemne vročine in suše) do načrtovanih pozidav stražiških rodovitnih polj ...

NINA RAKOVEC: MED ODRI IN STRAŽIŠČEM

Mira Šilar

Med odri, kamerami in lučmi, ki jo spremljajo že vrsto let, Nina Rakovec ostaja igralka, gledalcem prepoznana po mehki intenzivnosti, ki jo prinese na oder ali pred kamero. Rojena leta 1987 v Kranju je po študiju na ljubljanskem AGRFT začela svojo pot v različnih slovenskih gledališčih, od leta 2013 pa je stalna članica ansambla Mestnega gledališča ljubljanskega (MGL), kjer ustvarja v sodobnih dramskih produkcijah in projektih, ki oblikujejo aktualni gledališki repertoar. Prelomno prepoznavnost ji je prinesla vloga v TV seriji *Nova dvajseta*, širše občinstvo pa jo danes najpogosteje srečuje v seriji *Skrito v raju*, kjer upodablja Sanjo Jamnik. Za svoji filmski vlogi v *Izletu* in *Dvojini* je prejela kar dve vesni, nagrado pa ji je prinesel tudi festival v Nashvillu, kjer je bila za *Izlet* nagrajena kot najboljša igralka s posebno nagrado žirije.

Svoj ustvarjalni svet občasno umiri v Stražišču, kjer obišče mamo in se za hip skrije pred mestnim vrvežem. V kratkem pogovoru razkriva misli o prepoznavnosti, družinskih koreninah in utripu našega kraja.

Čeprav vas delo vsak dan vodi med Ljubljano, gledališče in snemalne lokacije, se pogosto vračate v Stražišče, k mami. Kaj vam prav ta kraj pomeni kot prostor oddiha in pobega od mestnega hrupa?

Drži. Že od devetnajstega leta živim v Ljubljani, a se z veseljem vračam k mami v Stražišče, tudi z družino, kadar koli le utegnemo. Večino nedeljskih kosil preživimo v Stražišču, s sestro pa se skoraj vedno povzpneva še na Jošta, da poskrbiva za rekreacijo. Stražišče je krasno izhodišče za pohode in omogoča pobeg od mestnega hrupa ter hrupa v glavi.

Z vlogami v serijah, kot je *Skrito v raju*, ste postali obraz, ki ga ljudje vsakodnevno spuščajo v svoje domove. Kako vi osebno, pa tudi vaš partner, prav tako znani slovenski igralec Robert Korošec, doživljate to prepoznavnost – vaju sosedje kdaj pocukajo za rokav?

Prepoznavnosti sva že vajena; če ljudje že ne pristopijo do naju, hitro opaziva radovedne poglede in komentarje. A če izvameva splet, imava same lepe izkušnje. V veselje nama je, če komu polepšava dan.

Umetnost imate očitno zapisano v genih – vaš dedek Polde Bibič je bil stebler slovenskega igraltva. Kako močno je to oblikovalo vaš pogled na svet in ali v vašem domu danes prav tako odmeva umetnost?

Dedi je bil osrednja figura v mojem odrasčanju in je seveda močno vplival name, na moja zanimanja ter vrednote. Odprl mi je svet domišljije in neskončnih možnosti. Umetniki delujemo izven okvirja, težko nas je omejiti, naš svet sega čez črte. To svobodo, igrivost in odprtost poskuša prenesti tudi na otroka. Dovoliva delati napake in hraniva domišljijo.

Krajevna glasila povezujejo ljudi, ki si delijo isti prostor. Kako sami doživljate utrip življenja v Stražišču – se vam zdi, da soseska še vedno premore tisto pristno povezanost, kjer se ljudje poznajo, si pomagajo in si vzamejo čas za pozdrav na ulici?

Žal sama nisem več toliko prisotna, a Strašani so krasni ljudje in v Stražišču se vedno dobro počutim. Moja mami ima krasne sosede, ki ji vedno priskočijo na pomoč

Nini Rakovec se zahvaljujemo za pogovor in ji želimo uspešno ustvarjalno pot tudi v prihodnje. Veseli smo, da se rada vrača v Stražišče.

USPEHI GLASBENE ŠOLE JERRY: OD BLEJSKEGA ODRA DO STRAŽIŠČA

Jernej Gašperlin

Matjaž Freljih, učenec glasbene šole Jerry, se je v svoji kategoriji na tekmovanju Zlata harmonika, ki je potekalo 9. maja 2026 na

Foto Miro Zalokar

Bledu, uvrstil na izvrstno drugo mesto, osvojil srebrno priznanje in napredoval naprej na državno tekmovanje. S tem je dokazal, da starost ni ovira za glasbeno izraževanje in da lahko vsak z resnim pristopom ter ustreznim strokovnim mentorstvom uresniči svoje glasbene sanje.

Foto Mojca Gašperlin

Naslednji dan je ob Blejskem jezeru potekal še tradicionalni dogodek harmonikarjev, ki so se ga udeležili tudi drugi učenci Glasbene šole Jerry. Posebno pozornost je pritegnil najmlajši udeleženec dogodka, triletni Jaka Gašperlin, sin mentorja Jerneja Gašperlina.

Zaključni nastop Glasbene šole Jerry je potekal 14. junija 2026 v polni dvorani Kulturnega doma Stražišče. Nedeljsko popoldne, v katerem so se predstavili obetavni glasbeniki, je bilo polno prijetnih melodij ter pozitivne energije navdušenega občinstva, ki je z bučnim ploskanjem nagradilo nastopajoče. Glasbeni dogodek bo ostal vsem še dolgo v lepem spominu. Ponosni mentor Jernej Gašperlin je z zadovoljstvom spremljal nastope

Foto Barbara Gašperlin

učencev, ki so s pogumom, predanostjo in z znanjem dokazali, da se vztrajno delo ter ljubezen do glasbe vedno obrestujeta. Zaključni koncert je bil tudi priložnost, da so se zahvalili staršem in vsem podpornikom. Z uspešno sklenjenim šolskim letom se glasbeniki že veselijo novih izzivov in dosežkov.

V Glasbeni šoli Jerry že vpisujejo v novo šolsko leto 2026/2027. K učenju diatonične in klavirske harmonike, kitare ter klavirja vabijo otroke, mladostnike in odrasle. Pridružite se in postanite del uspešne glasbene zgodbe.

KULTURNO LETO V STRAŽIŠČU: PREGLED USPEŠNE SEZONE

Gal Jerman

V Stražišču se obeta nova pestra kulturna sezona 2026/2027, ki bo tudi tokrat povezala glasbo, gledališče, humor in domače občinstvo. V Šmartinskem domu oziroma Krajevni skupnosti pripravljamo program, namenjen vsem generacijam, z željo, da bi kultura tudi v prihodnje ostala pomemben del življenja naše skupnosti.

Nova sezona prinaša osem dogodkov. Začenjamo 1. oktobra s skupino **Sam's Fever – I Remember Elvis**, sledijo **Pasja komedija** z Boštjanom Romihom, **Leopold I. in Vid Turica**, akustični koncert skupine **Koala Voice**, kantavtorski nastop **Zorana Predina**, večer stand-up komedije **Tina Vodopivca** in **Klemna Bučana**, nastop **Tadeja Toša** ter nazadnje še predstava **Štoskarji** v izvedbi KUD Kiks.

Obiskovalci lahko izbirajo med **sezonskim, koncertnim in gledališkim abonmajem**, na voljo pa je tudi prilagojen abonma za dva ali tri izbrane dogodke.

Abonmaji so že v prodaji na spletni strani Olaii in na Petrolu, kupite pa jih lahko tudi v Krajevni skupnosti Stražišče v času uradnih ur. Za informacije in prilagojene ponudbe je na voljo tudi e-naslov jermanbooking@gmail.com.

Veseli bomo, če se nam boste pridružili in z nami preživeli katerega od številnih prijetnih kulturnih večerov. Naj bo tudi nova sezona priložnost za srečevanja, dobro glasbo, smeh, gledališče in druženje. **Veseli bomo vaše družbe!**

Šmartinski dom Stražišče – dogodki, ki povezujejo.

Skupina Sam's fever letos praznuje desetletnico / Foto Promo foto

DAN ODPRTIH VRAT PGD STRAŽIŠČE

PGD Stražišče

Za gasilci Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Stražišče je pestro poletno obdobje, predvsem zaradi večjih intervencij. Pomagali smo pri sanaciji posledic neurja na območju Cerkelj na Gorenjskem in sodelovali pri gašenju požara v naravi na območju občine Bovec.

Poleg operativnega dela smo poleti poskrbeli za družabno dogajanje in organizirali veselico, ki je bila priložnost za prijetno druženje krajanov ter članov društva.

Tudi letos v PGD Stražišče pripravljamo dan odprtih vrat, ki je tradicionalno namenjen ozaveščanju o požarni varnosti. Ob tej priložnosti želimo obiskovalce opomniti na pomen preventive, varne uporabe električnih naprav, previdnosti pri kuhanju in

ogrevanju ter pravilnega ukrepanja ob požaru. Pomembno je tudi, da imamo doma nameščen in delujoč dimni javljalnik ter da vsi člani gospodinjstva vedo, kako poklicati na pomoč.

Dogodek bo v soboto, 10. oktobra 2026. Namenjen je vsem krajanom, ki želijo spoznati delo gasilcev, njihovo opremo in gasilska vozila. Predstavili bomo tudi nekatere zanimive postopke in večine, ki jih gasilci uporabljamo pri posredovanjih ter na tekmovanjih.

S poznavanjem požarne varnosti in z odgovornim ravnanjem vsi prispevamo k varnejši skupnosti. Pridite, spoznajte naše delo in preživite z nami prijetno dopoldne. Veselimo se vašega obiska!

DRUŠTVO UPOKOJENCEV BITNJE – STRAŽIŠČE

Jože Derlink

Društvo upokojencev Bitnje – Stražišče je eno najaktivnejših društev na Gorenjskem. Šteje skoraj 900 članov, za aktivnosti katerih poskrbijo vestni organizatorji posameznih panog. Poleg letovanj in kopalnih izletov so organizirani kratki izleti po bližnji okolici, turistični izleti, ki so vedno polno zasedeni, športne dejavnosti, kot so bowling, balinanje, prstomet, tenis, in drugo. Pokrajinska zveza društev upokojencev Gorenjske organizira tekmovanja v posameznih športnih panogah, ki se jih redno udeležujejo tudi naši člani. Zelo dejavne so tudi članice skupine **Ivanjščice**, ki v okviru dejavnosti ročnih del ustvarjajo raznolike

Med člani so zelo priljubljeni kopalni izleti. Organiziranih je bilo osem: dva v termah Paradiso v Dobovi, kjer člani radi uživajo in se razvajajo v zunanjih ter notranjih bazenih in jacuzzijih. Tu so še kopalni izleti v Izolo, na morje, na razgibavanje pa vabita tudi lepo urejeno kopališče in čista ter topla voda. Avtobusni prevoznik Šterbenc vedno poskrbi, da so udeleženci pravočasno na dogovorjenih mestih, v restavraciji hotela Delfin pa postrežejo slastno kosilo.

Poleg kopalnih izletov se izvajajo tudi turistični izleti, kot so obiski Maribora in botaničnega vrta, Cerkniškega ter Bloškega jezera in različnih bližnjih znamenitosti. Nepozaben je bil obisk dvorca Trakoščan in Kumrovca, obeta se še splavarjenje po reki Savi.

Programi so sestavljeni tako, da se lahko v njih najde vsak član. Društvo želi poskrbeti za vse člane, da svoje tretje življenjsko obdobje preživljajo aktivno in zadovoljno ter da vsakomur polepšamo dan.

izdelke; v gasilskem domu v Stražišču so pripravile razstavo, na kateri so predstavile dela, nastala pod njihovimi spretnimi prsti. Junija se je 160 članov društva zbralo v Crngrobu, kjer so simbolično obdarili vse, ki letos praznujejo okrogli jubilej. Hkrati so se ob živi glasbi pomerili v tekmovanju v štrbunku.

E-CIGARETE IN NOVI NIKOTINSKI IZDELKI: Zdravstvena tveganja in zavajajoči miti

Izr. prof. Mihaela Zidarn, dr. med., specialistka interne medicine, pnevmologije in alergologije, že vrsto let opozarja na posledice, ki jih kajenje in uporaba e cigaret puščata na zdravju dihal. Kot zdravnica z dolgoletnimi izkušnjami na Kliniki Golnik in predavateljica na Medicinski fakulteti UL se vsakodnevno srečuje z bolniki, ki se soočajo z zapleti, ki jih pogosto podcenjujemo. V prispevku, ki ga je pripravila za naše glasilo, na razumljiv in priazen način pojasni, zakaj nobena oblika kajenja ni neškodljiva ter kako lahko pravočasna odločitev za opustitev prinese presenetljivo velike koristi.

Elektronske cigarete (»vepi«), ogrevani tobačni izdelki in nikotinske vrečke se v zadnjih letih hitro širijo med mladostniki in mladimi odraslimi. Tobačna industrija te izdelke agresivno oglašuje kot manj škodljivo alternativo kajenju pod pretvezo »zmanjševanja škodljivosti«. Vendar Evropsko združenje za dihalo (ERS) v svojem stališču iz leta 2024 opozarja, da te trditve niso neodvisno znanstveno podprte, temveč služijo predvsem ohranjanju dobičkov industrije.

Kako delujejo in kaj dejansko vdihavamo?

E-cigarete segrevajo tekočino z nikotinom, propilen glikolom, glicerinom in aromami. Nastali aerosol ni le nedolžna vodna para, temveč vsebuje stotine kemikalij, vključno s pljučem nevarnimi strupi (kot so formaldehid, acetaldehid in akrolein) ter težkimi kovinami. Tudi ogrevani tobačni izdelki (HTP) in nikotinske vrečke brez tobaka vsebujejo visoke koncentracije nikotina in strupenih snovi. Nikotin povzroča izjemno močno zasvojenost in dokazano škoduje razvoju možganov pri mladih do 25. leta starosti.

Škodljivi učinki na dihalo in celo telo

Uporaba teh izdelkov povzroča vnetje dihalnih poti, povečano izločanje sluzi, zmanjšano delovanje migetalk v pljučih ter slabša delovanje imunskega sistema, relativno večja pa je tudi dovzetnost za okužbe. Raziskave potrjujejo, da vepanje povzroča zoženje dihalnih poti (obstruktivne motnje) in simptome, kot so piskanje, kašelj in oteženo dihanje. Pri ogrevanih tobačnih izdelkih pa se kažejo tudi škodljivi učinki na srčno-žilni sistem (povišan tlak in togost arterij).

Poleg kroničnih tveganj so e-cigarete povezane z akutnimi poškodbami pljuč (EVALI), ki so v ZDA vodile do tisočev hospitalizacij in smrti. Izven ZDA so se te poškodbe pojavljale predvsem pri uporabi običajnih nikotinskih polnil.

Past dvojne uporabe in pot do zasvojenosti

Namesto da bi e-cigarete pomagale pri opuščanju kajenja, raziskave kažejo, da uporabniki pogosto preidejo v sočasno uporabo obeh izdelkov (t. i. dvojna uporaba), kar izpostavljenost strupom še poveča. Za mlade, ki prej niso kadili, pa e-cigarete delujejo kot odskočna deska do kajenja klasičnih cigaret.

Dolgoročne posledice

Ker se bolezni, kot sta **pljučni rak** in **kronična obstruktivna pljučna bolezen** (KOPB), razvijajo desetletja, se bodo polni učinki novih izdelkov na zdravje prebivalstva pokazali šele sredi tega stoletja. Popolna opustitev vseh nikotinskih izdelkov je edina varna pot do zdravja. Še posebej pomembno je, da teh izdelkov ne uporabljajo nosečnice in da škodljivi pari niso izpostavljeni otroci.

ZAHVALA

V krajevnem glasilu SITAR z veseljem izpostavljamo dejanja, ki krepijo povezanost in varnost naše skupnosti. Tokrat bi se v imenu **KS Stražišče** iskreno zahvalili **Slavku Potočniku** za njegovo donacijsko gesto. Na naslovu **Hafnarjeva pot 28** je namreč postavil **AED – avtomatski defibrilator**, s čimer je našemu kraju podaril dragoceno oporo v trenutkih, ko šteje vsaka sekunda.

SPOMNIMO SE MARIJANA KOVAČEVIČA

Naško Križnar

Preteklo je 24 let od prerane smrti mladega stražiškega pesnika. Njegovi sodobniki se ga spominjamo po triciklu, ki ga je zaradi svoje bolezni uporabljal vsakodnevno. Marsikdo ga je sprva gledal postrani - kot čudaka. Marijan se je rad spustil v temperamentni razgovor z vsakim, ki se je želel pogovarjati. Malokdo pa je vedel, da je bil Marijan tudi pesnik, mlad, nadarjen pesnik. Nanj me je opozoril prijatelj Pavel Lužan, takrat radijski urednik, ki so mu nekoč dali v branje in oceno Marijanove pesmi. Prepoznal je njihovo kakovost in jih predlagal za Literarni nočno na programu Radia Slovenija. Ko je izšla Marijanova pesmarica z naslovom PESMI KAR TAKO (2001), sem za Sitarja napisal članek o Marijanu Kovačeviču za katerega je veliko podatkov prispevala Marijanova mama Ana. Namen članka je bil spomniti bralke in bralce, da imamo novega člana stražiškega »panteona«.

Pesmarica je izšla v samozaložbi leta 2001, likovna oprema je delo slikarja Vinka Tuška.

Marijanova sestra Gordana hrani številne spomine na Marijana in tudi še nekaj izvodov Marijanove pesmarice. Zahvaljujem se ji za izvod, ker sem svojega založil. Poglejmo vsebino! Pesmarica ima 50 strani: 35 pesmi in nekaj odlomkov iz dnevnika. Vsebina je razdeljena na poglavja: Družina, Zaljubljene, Pesmi kar tako in Marijan o sebi. Številne pesmi odstirajo pesnikovo žalost, ker je zaradi bolezni prikrajšan za marsikaj, številne pa odkrivajo izjemno radoživost in željo po življenju. Sestra Gordana se

Marijana spominja predvsem po njegovi neupogljivosti kljub zdravstvenim težavam.

*Hej, zvezda dol mal stopi,
ej, zvezda dol mal stopi
saj jaz bi gor prišel
a mlad sem še, nočem še umret.*

(Kritica iz pesmi Hej, zvezda.)

»Končno v Sloveniji!« sem zavpil. Oblil me je čar domovine. V meni se je dogajalo nekaj čudnega. Naša slovenska pokrajina me je še enkrat sprejela tiho in skromno, toplo in veličastno.

(Odlomek iz poglavja Marijan o sebi.)

Menim, da si Marijan Kovačevič kljub skromnemu opusu zasluži več pozornosti v lokalni skupnosti. V programe različnih kulturnih dogodkov bi lahko vključevali tudi njegove pesmi. Marijan Kovačevič namreč ni »šparal jezika«, če je zaznal krivico v zasebnem življenju ali v življenju širše skupnosti.

TA SVET

*Ta svet
je čuden, zelo
zelo, zelo,
je vse čudno.*

*Daj mi štruco kruha,
da nahirim lačne
DAJ ODEJO
DA pokrijem prezeble.*

*Kam siliš ti alpinist,
gor v sneg in led,
gor v prerano smrt.*

*Kam pa ti potapljač,
dol na dno morja,
dol prav do pekla.*

RADOVEDNI PRVOŠOLČKI - SREČNO NA NOVI POTI ZNANJA!

Naj vam šolski dnevi prinesejo obilo veselja, smeha in novih modrosti.

Solarji, ki že poznajo šolske skrivnosti čakajo, da se začne slovesen sprejem prvošolčkov.

Ravnatelj in županov nagovor - preplet pričakovanj, ponosa in navdiha, ki spremljajo prvi šolski dan.

Prvošolčki v prvih vrstah zvedavo spremljajo dogajanje, medtem ko starši in sorojenci za njimi opazujejo njihov prvi veliki šolski trenutek.

Prvošolčki z zastavicami in ruticami pogumno vstopajo v šolo.

ORATORIJ – DNEVI VESELJA, DRUŽENJA IN NOVIH DOŽIVETIJ

Žiga Jan Gorjanc

V začetku julija je v naši župniji potekal oratorij, ki je tudi letos združil številne otroke in animatorje. Cel teden smo skupaj

preživeli ob igri, petju, ustvarjanju, druženju in predvsem ob spoznavanju vrednot, ki nas spodbujajo, da smo drug drugemu v oporo in da tudi v vsakdanjem življenju živimo svojo vero.

Letošnji oratorij je skozi zgodbo glavne junakinje Heidi otroke popeljal skozi različne dogodivščine in jim približal pomembna sporočila o prijateljstvu, pogumu, zaupanju ter dobroti. Ob zgodbi smo se spominjali tudi Boga, njegove bližine in tega, kako pomembno je, da znamo svojo vero pokazati z dejanji.

Vsak dan je prinesel nova doživetja. Otroci so se skozi zgodbe, molitev, pesem, delavnice, igre in različne dejavnosti učili sodelovanja, medsebojne pomoči ter spoštovanja. Poseben del oratorija so bile velike igre in skupne dejavnosti na prostem, pri katerih ni manjkalo smeha, tekmovalnosti in dobre volje.

Za izvedbo oratorija je bilo potrebnih veliko priprav, časa in prostovoljnega dela. Animatorji so s svojo energijo, ustvarjalnostjo in zavzetostjo poskrbeli, da so bili dnevi za otroke zanimivi, veseli in povezani tudi z vero. Hvaležni smo vsem, ki so pomagali pri pripravi, organizaciji, prehrani in izvedbi posameznih dejavnosti ter tako pripomogli, da je oratorij lahko zaživel.

Oratorij je tudi letos pokazal, kako lepo je, ko se zbere mladina in skupaj ustvari prostor veselja, prijateljstva ter rasti v veri. Otroci so se vračali domov z nasmehi na obrazu, novimi prijateljstvi in s številnimi doživetji, predvsem pa s sporočili, ki jih je skozi Heidijino zgodbo spremljal tudi Jezusov zgled ljubezni, zaupanja ter dobrote.

Naj spomini na letošnji oratorij ostanejo z nami še dolgo in naj nas spodbudijo, da tudi v prihodnje širimo veselje, dobroto ter vero med ljudi okoli nas.

OB POGLEDU NA STARE FOTOGRAFIJE SE VRAČAJO SPOMINI NA TRIM STEZO

Matevž Oman

Grem na Tičnico, slame, ki povezuje Jošt in Šmarjetno goro. V 80. letih prejšnjega stoletja smo tukaj uredili trim stezo. Matjaž Miklavčič je navdušil člane Trim kluba, da so jo opremili z orodji

Matjaž se zahvaljuje za požrtvovalno delo Zvonetu Mastnaku.

za razmigavanje. Kljub številnim stezam o trim stezi ni več sledu. Ostali so spomini in slike, ki sem jih posnel ob otvoritvi.

Stezo je otvoril dolgoletni športni delavec Vule Cicmil.

Miha Kramar, predsednik ŠD Sava, čestita Matjažu Miklavčiču.

PREDSTAVITEV ROKOMETNEGA KLUBA IN NJEGOVH DEJAVNOSTI

Slavko Stržinar za RK Sava Kranj

Rokometni klub Sava Kranj ima dolgo in bogato tradicijo igranja rokometu. Njegovo delovanje je povezano s Stražiščem, kjer v šolski in novi telovadnici večinoma potekajo treningi mlajših kategorij, tj. starejših ter mlajših deklic (slika 1), kadetinj pa

trenirajo in igrajo v športni dvorani v Strahinju. V treninge je vključenih več kot trideset deklet; število vpisanih v interesno dejavnost rokometu se vsako leto povečuje.

Klub je edini ženski rokometni klub v Mestni občini Kranj (MOK). Vsa dekleta igrajo v okviru Rokometne zveze Slovenije. V državno prvenstvo so v letošnji sezoni vključene tri starostne kategorije (kadetinj, starejše in mlajše deklice). Rokomet kot interesno dejavnost izvajamo na OŠ Stražišče, OŠ Orehek, OŠ Staneta Žagarja in OŠ Matije Čopa na Planini. Tako kot prejšnja leta so naše ambicije visoke. Z vsemi ekipami želimo tekmovali v vseh zaključnih delih državnega prvenstva, v klub pa bi vsako leto želeli pritegniti čim več mladih deklet iz ožje in širše okolice Stražišča ter Kranja. V sezoni 2025/26 smo se z dvema ekipama aktivno vključili v regijsko tekmovalništvo za mlajša dekleta.

Vsako leto v klub vabimo novinke prek oglasnih sporočil, kot so plakati, letaki in prijavnice, ter prek vodstev posameznih šol. Redno uporabljamo tudi spletno stran kluba in stran na Facebooku.

Zakaj igrati rokomet?

- V vseh skupinah je veliko veselja, radosti, prijateljstva in zabave tako na tekmah kot na treningih;
- smo urejen in organiziran klub;
- imamo prijazne in strokovno usposobljene trenerje;
- imamo primerna tekmovalna mesta za vse starostne kategorije;
- vsem igralkam lahko priskrbimo ustrezno in kakovostno športno opremo;
- rokomet je dinamična in privlačna športna panoga za vse starostne skupine;
- vadba rokometu poteka na različnih lokacijah v MOK.

Vedno se veselimo vseh športnih uspehov, ki prihajajo z dobrim delom in s prizadevanjem vseh v klubu. Porazi nas bogatijo; z njimi pridobivamo nove izkušnje za boljše delo. Želimo si, da bi rokomet v MOK dobil večjo veljavo, kar si mlada dekleta tudi zaslužijo. Tekme se namreč igrajo v športnih dvorinah, ne pa tudi v šolskih telovadnicah.

Ravno te dni na že omenjenih šolah potekajo vpisi v klub in v interesno dejavnost rokometu. Spremljajte naše plakate, obvestila in drugo promocijsko gradivo. Več informacij o klubu in njegovi dejavnosti (treningih, tekmah in drugem) najdete na spletni strani kluba www.rksavakranj.si in na strani na Facebooku, dobite pa jih tudi pri glavnem klubskem koordinatorju za rokomet Slavku Stržinarju (tel.: 051-458-282, e-naslov: s.strzinar@gmail.com).

OŠ Stražišče Kranj, Solska ulica 2, 4000 Kranj

KO UČENCI IN UČITELJI ZAMENJAJO UČILNICO ZA IGRIŠČE

OŠ Stražišče

Na osnovni šoli Stražišče smo ob koncu šolskega leta obudili tradicijo tekem učencev in učiteljev v košarki ter odbojki, zato je bilo na predzadnji šolski dan v športni dvorani veliko bolj hrupno kot običajno. Polne tribune, glasno navijanje mlajših učencev, na igrišču pa na eni strani učenci in na drugi učitelji. Najprej je bila na vrsti košarka, sledila je odbojka. Ekipe so bile mešane, tako da so na igrišču skupaj zaigrali učenci in učenci ter učiteljice in učitelji. Tekmovalnega naboja ni manjkalo, a je vse skupaj ostalo predvsem v znamenju fair playa, medsebojnega spodbujanja in dobre volje.

Učenci so hitro pokazali, da učiteljem ne nameravajo ničesar podariti, učitelji pa, da jim kljub kakšnemu letu več športnega znanja in tekmovalnosti še ne manjka. Tudi vodstvo šole ni ostalo le ob igrišču – novi ravnatelj je z nekaj zadetimi trojkami

pokazal, da mu košarka ni tuja, nekdanji pa, da je še vedno v dobri formi.

Še bolj kot rezultat je bilo pomembno vzdušje. Mlajši učenci so svoje učitelje lahko spoznali nekoliko drugače – ne pred tablo ali v učilnici, ampak v športni opremljeni, v borbi za vsako žogo in tudi ob kakšni zgrešeni priložnosti. Navijanja, smeha in dobre volje zato ni manjkalo. Obe tekmi sta se končali neodločeno, kar je bilo za ponovno obuditev tradicije morda še najbolj pravično. Dogodek je pokazal, kako malo je potrebno za dobro šolsko zgodbo: igrišče, polne tribune, nekaj tekmovalnosti in veliko dobre volje. Učenci in učitelji smo se srečali v drugačnih vlogah, se skupaj nasmejali in ob koncu šolskega leta še enkrat pokazali, da šolo najbolj povezujejo prav skupna doživetja. Glede na odziv z igrišča in s tribun si želimo, da tekmovalništvo znova postane tradicionalni zaključek šolskega leta na OŠ Stražišče, tako kot je nekoč že bilo.

Mesarstvo Kalan.
Anton Kalan s.p.
Gasilska ulica 7, 4000 Kranj
Tel.: 041 23 11 11

ODPIRALNI ČAS:
ponedeljek - ZAPRTO
torek - 8. do 12. ure
sreda - 8. do 18. ure
četrtek - 8. do 18. ure
petek - 8. do 18. ure
sobota - 8. do 13. ure

24 ur na dan
MESOMAT
ko veš, da dobiš jest

KS GORENJA SAVA – OTROŠKO IGRIŠČE NA PLATOJU SKAKALNEGA CENTRA BAUHENK

Tina Bukovnik

Po dolgem obdobju razmišljanja, načrtovanja in usklajevanja se približujemo uresničitvi projekta, ki bo zagotovo razveselil naše najmlajše krajanke. Pred začetkom izvedbe projekta so potrebne še nekatere uskladitve, vendar bomo medtem poskrbeli, da bo prostor kljub temu zaživel.

Na platoju male skakalnice, ki je v lasti SK Triglav Kranj, bomo postavili koš za košarko, na katerega bodo lahko zabijali krajanke,

predvsem pa naši mladi košarkarji in skakalci. Verjamemo, da bo nova pridobitev hitro postala priljubljeno športno zbirališče in prostor za druženje. O nadaljnjem poteku projekta in začetkih urejanja igrišča boste pravočasno obveščeni.

PIKNIK KRAJANOV

Tudi letos se bomo konec septembra srečali na tradicionalnem pikniku krajanov. Vabila boste prejeli pravočasno, zato si le rezervirajte čas za prijetno druženje, klepet, dobro voljo in seveda tudi za kakšen slasten prigrizek. Poskrbeli bomo za nekaj športnih radosti, da bo dopoldne še bolj zabavno in sproščeno.

JESENSKI IZLET KRAJANOV

Na pikniku krajanov bomo predstavili tudi načrt za letošnji jesenski izlet. Kot vsako leto bomo tudi tokrat spoznavali nov kraj, njegove znamenitosti, zgodovino in lokalne posebnosti, dan pa sklenili ob dobri hrani ter prijetnem druženju. Več podrobnosti boste izvedeli na pikniku, na katerem bomo predstavili program in vse potrebne informacije.

PSA NA SPREHODIH OBVEZNO NA POVODEC, IZTREBKE PA V OZNAČEN KOŠ

Urejene ulice, parki in sprehajalne poti v našem okolju so prostor, kjer se vsakodnevno srečujemo vsi – pešci, otroci, tekači in lastniki živali. Da bi bivanje v skupnosti ostalo prijetno in varno za vse, vas želimo spomniti na dve ključni in trajni dolžnosti vsakega odgovornega skrbnika psov.

1. POVODEC JE ZAKONSKA OBVEZNOST

Zakon o zaščiti živali (ZZZiv) v 11. členu jasno določa, da morajo biti psi na vseh javnih mestih (pločniki, ceste, sprehajalne poti, parki) **obvezno na povodcu**. Tudi najbolj miren in vzgojen pes lahko v nepredvideni situaciji reagira nagonsko, ko se ustraši glasnega zvoka, kolesarja ali druge živali. Z nedavno zaostritvijo zakonodaje so se globe močno zvišale – kazni za psa brez povodca na javnem mestu znaša od 600 do 1.200 evrov. **Izjeme:** psa lahko spustite na območjih, ki so posebej označena (npr. ograjeni pasji parki).

2. POBIRANJE IZTREBKOV JE ODRAZ KULTURE

Pobiranje iztrebkov za svojim psom ni le stvar splošne higiene in bontona, temveč tudi obveza po občinskih odlokih. Skrbnik mora imeti na vsakem sprehodu s seboj ustrezno vrečko, polno vrečko pa vedno odvreči v označen koš za odpadke. Ne pozabimo, da se v nepobranih iztrebkih prenašajo paraziti, ki ogrožajo zdravje drugih živali in ljudi.

Z uporabo povodca in doslednim čistilnim delom neposredno dokazujemo spoštovanje do soljudi ter skrbimo za urejeno, čisto in varno bivanje v naši skupnosti.

Hvala, ker ste zgledni skrbniki skozi vse leto!

SI ŽELIŠ POSTATI SMUČARSKI SKAKALEC ALI SKAKALKA?

Te zanima, kje in kako so svojo športno pot začeli Peter, Cene, Domen in Nika Prevc?

Vsi omenjeni so se kalili v **Smučarskem klubu Triglav Kranj**, ki je letos že štiriinpetdesetletni najboljši klub v državi. *Pridruži se nam še ti.*

Največ otrok začne trenirati smučarske skoke med 6. in 9. letom starosti, sicer pa starostnih omejitev načeloma ni. Prvi mesec so treningi brezplačni.

OPREMA za smučarske skoke (smuči, čevlji, dres) in za smučarski tek (smuči, palice, čevlji) je dostopna v klubu.

TRENINGI za najmlajše in začetnike so dvakrat tedensko v Skakalnem centru Gorenja Sava (v smeri Besnice), kjer je za otroke na voljo pet skakalnic, opremljenih s plastiko, kar omogoča skoke tudi poleti.

Začetki na skakalnici so postopni in prilagojeni posamezniku. Treningi začetnikov so usmerjeni v **vsestranski gibalni razvoj otrok**, saj poleg smučarskih skokov vključujejo gimnastične in atletske prvine, razne igre, vaje ravnotežja in koordinacije ter enote smučarskega teka in rolanja.

Poskrbljeno je tudi za druženje in nepozabna doživetja v naravi, saj za otroke vsako leto v poletnem času organiziramo **tabor** in **aktivne počitnice**.

INFORMACIJE

www.sk-triglav.si
FB: Smučarski klub Triglav Kranj
IG: SK Triglav Kranj

Gaj Trček
profesor.g@gmail.com

STRAŽIŠKI POLETNI FOTOMOZAIK

Jože ob Ribniku – bo prijela ali ne – odgovor se skriva nekje med tišino in valovanjem...

Avgustovska poletna vročina ni ovira za trening – Stela ob mami Tini.

Obetavni harmonikaš Jaka – nagajiv pogled in spretni prstki.